

School for Teachers
Училище за учители

КРЕАТИВНИЯТ УЧИТЕЛ – НАЙ-ЦЕННАТА ИНОВАЦИЯ

Марияна Великова, Станимира Желязкова

ПГСС „Св. Георги Победоносец“ – Суворово

Резюме. Статията разглежда необходимостта от промяна на модела на преподаване в полза на формиране креативността на ученика и акцент върху придобиване на нови умения и компетентности. Авторите поставят в центъра на процеса креативния учител – този, който умее да предизвиква интереса на учениците към преподавания предмет.

Ключови думи: креативност; образователен модел; умения; компетентности

Българското училище в момента формира главно знания и по-малко умения и компетентности, така необходими за времето, в което живеем. Едно от основните предизвикателства пред образованието в бъдеще ще е именно да отговори на потребностите на работодателите, които все повече търсят кадри с т.нар. „меки умения“. Такива са уменията за работа в екип, за решаване на проблеми, за управление на конфликти, за изграждане на доверие, сътрудничество, лидерство, управление на времето и др. – все неща, които не се преподават целенасочено в училище. Все по-голяма популярност набират и трите „К“ – креативност, комуникация, колаборация, и критичното мислене. Умението за учене отдавна вече е осмислено като по-важно от придобитите тесни знания по конкретни предмети. Специалистите непрестанно повтарят, че автоматизацията и навливането на новите технологии ще доведат до създаването на нови работни места, немислими досега. Затова и дигиталната грамотност, съчетана с креативността, ще е сред решаващите фактори за успех. Те ще са особено нужни и за т.нар. gig есопому – икономика, в която повече хора работят като самонаети, а не работещи към дадени организации, които пък ще наемат спорадично, и то само за определени проекти външни специалисти.

Цялостна трансформация на образованието в посока да се отговори на предизвикателствата на глобалната среда, включва креативни и мотивирани педагози, които да ориентират преподаването в посока на активно учене и прилагане на повече ситуации на учене чрез правене и повече развиващи ситуации извън класната стая. Стимулиране на креативността на учителите и на

подкрепата им от директорите чрез повече методически обучения по темата, намаляване на административните задължения, безплатно предоставяни образователни игри и финансови възнаграждения са част от мерките, които са необходими за модернизиране на образованието. Да се създадат и укрепят нормативно условия креативният и иновативен учител да бъде поощряван, включително чрез финансови стимули, вместо работата му излишно и допълнително да се затормозява от процедури и правила, изискващи създаването на необосновано количество документация. Да се реформират и реструктурират държавни образователни стандарти, както и изпитите от националното външно оценяване в посока от генериране и оценка на академични знания към развиване и оценка на умения и компетентности.

Децата ни днес живеят и растат в един технологичен свят, в който информацията и новите технологии ги засипват отвсякъде. Живеем във век, в който всичко около нас се променя мигновено, във всяка една област от живота ни и във всичко, което ни заобикаля. Начинът на живот се променя. За да бъдем в крак с времето и да можем да посрещнем и адекватно да отговорим на изискванията му, трябва да променим и образователната система, която подготвя бъдещите поколения. Децата ни не могат да продължават обучението си по начин, подобен на този на предшествениците им от началото на миналия век. Нуждите вече са различни, а образованието трябва да бъде пригодно към спецификите на настоящето. А как да стане това? Като остарелите методи на образователната система останат назад в историята.

Все по-често в ежедневието си използваме думи като креативност, творчество, иновации. В основата на иновациите е креативността. Тя е откриване, експериментиране, израстване, поемане на рискове, допускане на грешки. Умствен и обществен процес на човешката дейност, при който се създават качествено нови материални и духовни ценности. Креативността е творчество, съзидателност и откривателство.

Какво са иновациите – подобрения, нововъведения, усъвършенстване. Иновациите променят културата на средата и поведението на потребителите. Те са съзидателно разрушение. Радикални, подривни, пробивни!

А какво ще стане, ако обединим тези понятия в една машина, наречена образователен процес, и човекът, който задвижва тази машина, е учителят. Въведен в образователната машина, креативният учител ще придаде изцяло нов облик, ще я подобри, усъвършенства и ще я промени. Революция в системата – учители, които да реагират бързо в различни житейски ситуации, да вземат адекватни решения, да намират нестандартен изход от сложните ситуации. Които вместо стандартни подходи и вместо по класическия метод – „като по учебник“, генерират нови идеи, решения и прийоми. Подобряват и усъвършенстват остарелите методи на образователната система от миналия век и ги захвърлят в историята.

Креативният учител не пише желаните оценки на своите ученици, а съумява да предизвика интереса им към предмета си. Умее да преподава качествено и образно, на достъпен език и с нови похвати. Умее да променя начина си на преподаване съобразно темата, аудиторията и времето. Това е учител, който търси да определи и да извади на повърхността индивидуалните различия на своите ученици, да поощри силните им страни и да ги надгражда, който да умее да преподава и мечти. Учител, който в процеса на обучение да се стреми да развива креативното, творческо мислене и въображение у всеки ученик. Защото въведеното в употреба креативно решение носи ползи за обществото и гарантира позитивната промяна.

Креативният учител е най-важната и най-ценната иновация. Цялата система трябва да го подпомага и подкрепя всячески. На образованието са необходими креативни учители, които да създадат „креативно“ поколение, които с креативните си действия да правят малки и големи открития, които да направят промяната възможна. Промяната е законът на живота и тези, които гледат само в миналото или в настоящето, със сигурност ще пропуснат бъдещето. Ние не желаем това.

THE CREATIVE TEACHER – THE MOST VALUABLE INNOVATION

Abstract. The article discusses the need to change the teaching model in favor of shaping student creativity and focusing on acquiring new skills and competences. The authors place the creative teacher at the center of the process – this is the one who is able to arouse students' interest in the subject being taught.

Keywords: creativity; educational model; skills; competencies

✉ **Eng. Mariana Velikova, Ms. Stanimira Jeliaskova**

“St. George” Vocational High School of Agriculture
Suvorovo, Bulgaria

E-mail: pgss.suvorovo@abv.bg